

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΈΚΘΕΣΗ

(...) Καθώς, απομακρύνεται ο έφηβος ψυχολογικά – συναισθηματικά από την ώριμη γενιά, που μέχρι τώρα τον κρατούσε από το χέρι, προσπαθεί να σταθεί μόνος του, ανεξάρτητος, χειραφετημένος, ελεύθερος. Λέω προσπαθεί, αλλά το νιώθει ότι δεν μπορεί, γιατί το καταλαβαίνει πως η χειραφέτηση χωρίς οικονομική ανεξαρτησία είναι ουτοπία, είναι κάτι αδύνατο.

(...) Οι έφηβοι νιώθουν τον κόσμο γύρω τους στενό και θέλουν να τον διευρύνουν, θεωρούν τους ώριμους γονείς τους «κοντόθωρους» και προσπαθούν να τους βάλουν γυαλιά να δουν πιο μακριά, νομίζουν πως η κοινωνία είναι μικρόψυχα οικοδομημένη κ' επιθυμούν να της δώσουν μεγαλοψυχία. Πιστεύουν ότι ο κόσμος πάλιωσε και χρειάζεται ανακαίνιση και νιώθουν χρέος δικό τους να βοηθήσουν στην κατεδάφιση και την ανοικοδόμηση. Ο συναισθηματισμός τους είναι πλούσιος και δε διστάζουν να δοθούν ολόψυχα για τη δημιουργία νέου κόσμου, όπου θα βασιλεύει η δικαιοσύνη, η ελευθερία, όπου δε θα υπάρχουν άλυτα προβλήματα, αδικία, φτώχεια, δυστυχία.

Αντικρίζουν καθετί που η προηγούμενη γενιά δημιούργησε με διάθεση κριτική, κατακριτική. Είναι ανελέητοι, τίποτα δεν εγκρίνουν, όλα τα αποδοκιμάζουν, ούτε ιερό, ούτε όσιο, ούτε ωραίο αφήνουν στη θέση του. Για όλα τα προβλήματα της ζωής και της κοινωνίας φταίει – κατά τη γνώμη τους – η ώριμη γενιά, το κατεστημένο που δεν τα έχει σχεδιάσει σωστά.

Είναι η στάση αυτή σωστή ή σφαλερή; Πρώτα πρώτα, είναι φυσιολογική. Αν δε διαμαρτυρηθεί κανείς στα νιάτα του, τότε θα δείξει τη δημιουργική πνοή του; Αν δεν κριτικάρει τα όσα βλέπει και ακούει, πόσες άλλες ατέλειες θα έμεναν άθιχτες και πόση πρόοδος θα είχε χαθεί; Η κριτική των νέων δεν είναι κακόπιστη, είναι ειλικρινής, τα αισθήματά τους είναι αγνά και καθαρά. Στην πείρα των ώριμων αντιτάσσουν τα ιδανικά τους, ιδανικά που οι μεγάλοι προσφέρουν στους νέους, αλλά μόνο με λόγια που διαψεύονται με πράξεις. Και νομίζουμε πως όσο περισσότερο αντάρτης και ασυμβίβαστος είναι ο άνθρωπος στα εφηβικά του χρόνια, τόσο δημιουργικότερος θα γίνει αργότερα, γιατί περισσότερη γεύση θα έχει πάρει από τα προβλήματα της ζωής.

Ωριμάζει ο νέος παλεύοντας με την ώριμη γενιά, ωριμάζει διεκδικώντας ανεξαρτησία, ανδρώνεται στο στίβο της αντιδικίας, της αμφισβήτησης και της αντίρρησης. Αυτή είναι η εφηβική ψυχή: ακόρεστη για όλα, ανικανοποίητη από όλα. Ακατανόητη για τους ώριμους και ανήσυχη. Μα με την ανησυχία ωριμάζει και με το γκρέμισμα μαθαίνει αύριο να οικοδομήσει. Αντί να φοβηθούμε τον έφηβο, πρέπει να δοκιμάσουμε να συνεννοηθούμε μαζί του και να χρησιμοποιήσουμε την ορμή του δημιουργικά αλλά οφείλουμε να είμαστε ειλικρινείς μαζί του.

(Φ.Κ. Βώρος, Δοκίμια για την Παιδεία)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου (80-100 λέξεις)

25 μονάδες

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας ποιες προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες με την ένδειξη (Σωστό – Λάθος)

- α) Η χειραφέτηση των νέων αντιβαίνει στην οικονομική τους ανεξαρτησία.
 β) Η νεανική διαμαρτυρία για τα προβλήματα της ζωής και της κοινωνίας συμβάλλει στη δημιουργία και την πρόοδο.
 γ) Η αντιπαράθεση των νέων με τους ώριμους καταδικάζει τη νέα γενιά σε μια στείρα αντιδικία και αμφισβήτηση.
 δ) Οι ώριμοι οφείλουν να επιδοκιμάζουν τη νεανική ορμή, αφού συντελεί στην ανοικοδόμηση της κοινωνικής δομής.

4 μονάδες

B2. Φτώχεια , χρέος : να γράψετε δύο προτάσεις για κάθε λέξη, ώστε στη μία να διακρίνεται η δηλωτική και στην άλλη η συνυποδηλωτική σημασία της.

4 μονάδες

B3. Να επιλέξετε το σωστό συνώνυμο των παρακάτω λέξεων και να το γράψετε στο τετράδιό σας:

χειραφετημένος:	α) χειραγωγημένος	β) ανεξάρτητος	γ) υποχείριος
μεγαλοψυχία :	α) γενναιοδωρία	β) ομοψυχία	γ) θάρρος
ανελέητοι :	α) άσπλαχνοι	β) ανευλαβείς	γ) ελεήμονες
σφαλερή:	α) επισφαλής	β) λανθασμένη	γ) ανασφαλής
ακόρεστη:	α) πλήρης	β) ακατανόητη	γ) αχόρταγη

5 μονάδες

B4. «Νέος χωρίς ιδανικά μοιάζει με μέρα χωρίς ήλιο». Να αναπτύξετε την αναλογία σε μια παράγραφο 70-80 λέξεων

12 μονάδες

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: «Οι νέοι ισχυρίζονται ότι ενδιαφέρονται για το πρωτότυπο και το διαφορετικό, που θα φέρνει τη δική τους σφραγίδα. Αν όμως παρατηρήσουμε τη ζωή τους, θα διαπιστώσουμε ότι, κατά κανόνα, ο ένας αντιγράφει τον άλλον. Πού οφείλεται αυτό το φαινόμενο και πώς μπορούν οι νέοι να διατηρήσουν τον αυθορμητισμό και την ταυτότητά τους ενταγμένοι σε μια ομάδα; Θεωρείστε ότι το κείμενο θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα (300 – 400 λέξεις)

50 μονάδες